

קה:

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

מסורת הש"ס

על מושפטי
גר מצוה

לה א מיי פייט מכל
לשות הל"ר ספג
עשין מה ולפיון פה טשיט
לד"ס פ"י ק"ב ספ"י א'
לו ב מיי פייט מכל
טוין וטען הלכה אז
קמג עשין נה עור ש"ע
ל"ג ב מיי ספג ספג י'
טשיט עס ספג י'
ובתה"ה:

הנהרות מדר"ב
דניבורג

א נב' הם נמי אית
לוי הלאה כהניא הלאה
למשה מניח. ל"ה
לשנה יתיר הוא וירין
במחוקי מירין זה אל
זמור וכן נראה מפרשי'
ללא שנה זה בנישמו
אלא דלמי לתה"ל' ג' נים
לשנה לתרה הם נמי
וכי ע"כ וית' כן שמי
לשנות נלשנה קמח לא
השיג הלאה כהניא אלל
ללשנה כהניא ק"ב טשיט
לשני הלאה: ב' ש"ה
דיה ופשי לו את הרגל
ז"ה ואלו שמשני מלה אחי
כרגל על עץ וכי פ"ג'
וכי בשניה הקינות:

תוספות ר"ד

בתנ"י אדמון אומר כי
שפת הוריה בנימ ורבות
בזמן שהנכסים מרובין
הבנים ירשו והבנות יורו
ובזמן שהנכסים מועטין
הבנות נהנות והבנים
ישאלו על הפתחים אדמון
אומר בשביל שני זכר
הפסדתי א"ר רואה אני
את דברי אדמון מ"א ה"ו
הנכסים מרובין כשיעור
שואמר אין כח לבנות
לומר הרי אני מוציאן
לעצמנו ממותה עד שיעבור
והסאר יורה לכס אלא כל
הנכסים עומדים בחזקת
הבנים ושואלים ונחנים
ומתעסקין בהן ואין לבנות
עליהן אלא ממותה ודבר
יום ביזמו וכך משמע
הבנים ירשו כלומר הרי
כל הנכסים בחזקת הבנים
ואם היו הנכסים מועטים
מה שיעור נטילין הבנות
מונות לעצמן עד שיכבדו
והסאר יבנו לבנים ואח"כ
ישאלו על הפתחים ובעי'
כפי מי שבה ובהן הן
מרויבין אמר רב הוריה
אמר שמואל כל שיעבור
מהן אלו ואלו עד שיכבדו.
איתמר נמי כי אמר רבין
אמר ר' יוחנן ואמרי לה
אמר רבה בר בר חנה
אין יוחנן כל שיעור מהן
אלו ואלו עד שיכבדו הן
הן מרובין ואין מועטין
ותמטותין ואי ליכא רב
שיעור מהן אלו ואלו עד
לכלהו אמר רב מציצין
לחן מונתה לבנות עד
שיכבדו והסאר לבנים:
א"ר אדמון לקמן כל
מקום שאמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון הלכה
כמורה כפי אין הלכה
כמורה ובפי' שנת
אזלא כל סגינא דשפטא
כרמון וכלהו אמר ר' רואה
בתנ"י הטוען את חבריו כד' יין וכד' שמן והורה לו בקנינים אדמון אומר דואיל הורה במקצת השענה ישבע

אדמון אומר וכי בשביל שאני
לקמן כל מקום שאמר רבן
דברי אדמון הלכה כמותו ומהוא
אלמלא דהכי היו עיקר מל"מ אומר ר"ת
דהא טויגא דגמרא דלא כותימה
לעיל כפרק נערה (דף מג. וס)
אמר ר' רבי אסי א"ר יוחנן עשו
אלמנה אלל הנח כמה אלל אחין
בנכסים מועטים אלמלא סתם דבריו
כרבי ועוד דלעיל א' הנישא (דף
קג.) אמרי' יתומים שקדמו ומכרו
בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו
וסתמא דהש"ס כרבינן גריס מי שמה
(ג"כ דף קל"ט:) ואומר ר"ת דהיינו
טעמא דאדמון לאו לאפלוגי אלמלא
דמכמים אתא אלל מתמה בעלמא
הוא ור"ג נמי דאמר כהניא רואה
אני את דברי אדמון לאו משום פסק
דין אלל משום שיש ודאי לתמוה:
אמר רבא דעסיק באורייתא ירית.

בתנ"י מקשים מאי קמתמה
רבא ק"ו דהא ר' הורה לעיל כפרק
נערה (דף מג. וס) מזה לזון את
הבנות וק"ו לבנים דעוסקין בתורה
ואר"ת דלא דמי לעיל גבי מזה יש
מזה לזון הבנים יותר מן הבנות אלל
הלא שנת האב וירושלן קא שקלי
מן המורה קא מתמה רבא אמלימה
דאדמון דקא בעי למימר דשעוסק
בתורה יטול ירושה ואם לא יעסוק
לא יעלנה וי"מ דהכא מיירי בבנים
גדולים ולהכי פריך מאן דעסיק כו'
אלל לעיל מזה לזון את הבנים בבנים
קטנים מיירי משום דכולם עומדים
לעסק בתורה קאמר ק"ו לבנים
ולהכי לא פריך מאן דעסיק דכולם
הן עומדים לעסק בתורה:

שמע מינה מדרבנן טענו הטיין
ושעורים וכו'. תימה מאי
פריך לר"ג מדרבנן והלא איכא אדמון
דקאי כותימה וכי תימא משום דרביס
יניהו דלרבה אית לן למימר כאלדמון
דלמלא כותימה ואומר רבי דמכילהו
פריך דמשמע דאדמון מדה מטיין
ושעורים דמיפטר מללא נקט מטיין
ושעורים אלל נקט כד' שוין (שמן)
דכרימון בקליפתו דמי כדנעי למימר
לקמן רב שימי בר אשי שאינו יודע
הגמרא אמאי הו' נקט האי לינא
דכדי שמן ומיכו לאחר שדע דאיכא
לאפלוגיניהו כיש בלשון הזה לשון
קנקנים פריך איפכא נימא מיהו
תיובתא דרב חייא בר אבא ואפילו
הכי משני נעשה כמי שטענו רימון
בקליפתו: א' הכי ט"ב דאדמון.
תימה מאי קא קשיא ליה הא אשכחן
ר"ג דאית ליה האי סברא דמיחייב
בטען לו מטיין והודה לו בשעורים
דמתן כפ' שבעת הדיינין ושניעות לח:

כיסופא מי לית ליה (א) ה"ה נמי אית ליה
הנאה בההיא הנאה דמיכסיף מיניה: מתנ"י
אדמון אומר שבעה ז'מי שמת והניח בנים
ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים יורשים
והבנות נהנות ובנכסים מועטים הבנות יורו
והבנים יחזרו על הפתחים אדמון אומר
בשביל שאני זכר הפסדתי אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון: ג' מאי קאמר
אמר אביי ה"ק בשביל שאני זכר וראוי
לעסק בתורה הפסדתי אמר ליה רבא מאן
דעסיק בתורה הוא דירית מאן דלא עסיק
בתורה לא ירית אלא אמר רבא הכי קאמר
בשביל שאני זכר וראוי לירש בנכסים מרובין
הפסדתי בנכסים מועטים: מתנ"י ה' הטוען
את חבריו כד' ישמן והורה בקנקנים אדמון
אומר הוואיל הורה במקצת השענה ישבע
והכ"א אין הוראת מקצת ממיין הטענה אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:
ג' שמע מינה לרבנן טענו הטיין ושעורין
והורה בשעורין פטור לימא תהוי תיובתא
דרב נחמן אמר שמואל ד"א ר נחמן אמר
שמואל לטענו הטיין ושעורים והורה לו באחד
מהן חייב אמר רב יהודה אמר רב בטוענו
מדה אי הכי מ"ט דאדמון אלא אמר רבא
דכולי עלמא ז'היבא דאמר ליה מלא עשרה
כדי שמן יש לי בבורך שמן קמעין ליה קנקנים
לא קמעין ליה עשרה כדי שמן מלאים יש
לי אצלך שמן וקנקנים קמעין ליה כי פליגי
היבא דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון אומר יש בלשון הזה לשון
קנקנים ורבנן סברי ד' אין בלשון הזה לשון
קנקנים אלא טעמא דאין בלשון הזה לשון
קנקנים הא יש בלשון הזה לשון קנקנים חייב
לימא תהוי תיובתא דר' חייא בר אבא ד"א ר'
חייא בר אבא טענו הטיין ושעורים והורה לו
באחד מהם פטור אמר רב שימי בר אשי
נעשה כמי שטענו רימון בקליפתו מתקין
לה רבינא רימון בלא קליפתו לא מונטר שמן
מונטר בלא קנקנים אלא הכא כמאי עסקין
דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי אצלך
ואמר ליה אידך שמן לא הו' דברים מעולם
קנקנים נמי חמשה אית לך וחמשה
לית לך אדמון אומר יש בלשון הזה
לשון קנקנים ומנו דקמשתבע אקנקנים
משתבע נמי אשמך על ידי גלגול ורבנן
שהורה לו לא טענו: מתנ"י ה' הפוסק מעות

לחן מונתה לבנות עד
שיכבדו והסאר לבנים:
א"ר אדמון לקמן כל
מקום שאמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון הלכה
כמורה כפי אין הלכה
כמורה ובפי' שנת
אזלא כל סגינא דשפטא
כרמון וכלהו אמר ר' רואה
בתנ"י הטוען את חבריו כד' יין וכד' שמן והורה לו בקנינים אדמון אומר דואיל הורה במקצת השענה ישבע

כיסופא מי לית ליה. דקא מיכסיף מן המלוה ממיד. הלכך אי רבנן
היא דלמרי לענין חוב ליה ע"מ לפרוע ופרע חברו כשכילו חייב
לשלו ובני מורד הנאה מחילה היא וחסרי כי ליה ע"מ שלא לפרוע
נמי מחילה היא ומחילה מחיל גביה ואסור אלל חסן היא וכן בחוב
העומד לפרוע בין בעמדה שלא לפרוע
לית ליה גביה מדי ולא מחילה היא
ואע"ג דקלקיה מפרעון ומכיסופא:
מתנ"י נכסים מועטין. מפרש
בבבא בתרא' שאין כהן פרנסת שנים
עשר מדע לזכרים ולנקבות: כהנוס
יוגו והכנים ישאלו על הפסחים.
תקנת חכמים היא: הפסדתי. בתמיה:
ג' מאי קאמר. אם כשכיל שאני
זכר הפסדתי משמע אם כשכיל שאני
זכר וכתי יפה הפסדתי ומהו יפוי
כמו: מתנ"י והורה לו בקנקנים.
רקיס בלא שמן: ג' בטענו מדה.
לא תבע ממנו קנקנים אלל שמן
הפקדתי אללך ומאי כדי שמן דקמני
ממני' מדה מלא עשרה כדי שמן
דהוי ליה טענו חטים והודה לו
בשעורים: כדורך. בור שלמי
הכד: קנקנים לא טעין ליה. וכי
הודה לו בקנקנים לאו הודאה
היא: כדים מלאים. כדים ושמן
משמע: עשרה כדי שמן. ולא
אמר מלאים: יש בלשון ה"ה לזון
קנקנים. כיון דלא אמר ליה מלא
עשרה אין זה טענו מדה אלל עשרה
כדים מלאים והוה ליה טענו חטים
ושעורים: אלל טעמא כו'. לשון קשיא
הוא לאחזיבי למאן דאמר פטור
דדוקיא דמתני' כרב נחמן מדקמני
הטוען את חבריו כדי שמן ולא קמני
כדים מלאים שטען שמעין מינה
דמשום דאין בלשון הזה לשון קנקנים
פטורי רבנן הא אם תבעו שניהם חייב:
נעשה כמי שטענו רימון בקליפתו.
לא דמו כדים ושמן לתמים ושעורים
דכולי חדא מילתא הוא וממין הטענה
הוא: שמן. בלא קנקנים מונטר
בבבא: אלל כהא כמאי עסקין כו'.
אלל לא תימא שטענו רימון אלל
ר' חייא מוקי למתמין כגון שהורה
במקלח קנקנים ומקלחם כפר
דבקנקנים גופייהו איכא כסירה
והודאה ולי יש בלשון התעביה לשון
קנקנים מיחייב עלייהו שבעה
ושבעה דשמן דקא מחייב אדמון
משום גלגול היא דקסברי יש בלשון
התעביה לשון קנקנים: מתנ"י ה'
ופשע לו אם העגל. לשון גזיון הוא
ואמר נושא שאינו חש לדכריו טול טיט
שעל גבי רגלי. בא ואני שמעתי מלה
אומי על עץ ואין לי מה ליתן: ג' מה
במה

ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והורה לו באחד מהן פטור הא רב ספא הווא כתיבא סביא ליה כרב
נחמן והלכתא כותימה כדכתבין בפרק שבעת הדיינין: מתנ"י ה' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

רובנות נהנות. מוטען
ופורטא שפין עד דמתבין
או עד דמתבין לזכרין
מתבין כמתבין וזכרין
ג' כ' מש' וכו' לזכר זכר
בשביל שאני זכר
הפסדתי. מתמיה. אלל לאו
הפסדתי מטיין יחד: ג' ב'
ש"ה. מאי קאמר. מאי
יפוי כו' לזכר כמתבין
מתבין מאי יתיר מתבין.
דקאמר כשכיל שאני זכר
וחסרי גלגול הפסדתי וכו'
ע"ה. מאן דעסיק
בתורה הווא דירית.
לזמור מי שיש לו שני נשים
לחד עוסק בתורה וזמר
לזני עסקי. וכי חזר וזמור
כירושמי כשכיל שאני
זכר עסקי. וראוי לירש
בנכסים מרובין. שני
יושב הכל חסילי הלאה חזי
ואין לנקבה כי אם מוציא
והוא. כדי שמן. כדים
מלאים שמן. והורה
בקנקנים. הכדים עלן
כדי בלא שמן ושניעות
ג' ב'.

הנהרות ה"ב
(א) נב' מי לית ליה לישנא
אחריבא ה"ה נמי אית
ליה:

מוסף רש"י
הרובנות נהנות. מוטען
ופורטא שפין עד דמתבין
או עד דמתבין לזכרין
מתבין כמתבין וזכרין
ג' כ' מש' וכו' לזכר זכר
בשביל שאני זכר
הפסדתי. מתמיה. אלל לאו
הפסדתי מטיין יחד: ג' ב'
ש"ה. מאי קאמר. מאי
יפוי כו' לזכר כמתבין
מתבין מאי יתיר מתבין.
דקאמר כשכיל שאני זכר
וחסרי גלגול הפסדתי וכו'
ע"ה. מאן דעסיק
בתורה הווא דירית.
לזמור מי שיש לו שני נשים
לחד עוסק בתורה וזמר
לזני עסקי. וכי חזר וזמור
כירושמי כשכיל שאני
זכר עסקי. וראוי לירש
בנכסים מרובין. שני
יושב הכל חסילי הלאה חזי
ואין לנקבה כי אם מוציא
והוא. כדי שמן. כדים
מלאים שמן. והורה
בקנקנים. הכדים עלן
כדי בלא שמן ושניעות
ג' ב'.

תוספות ר"ד (המשך)
ותיבא אין הוראת רבן
הטענה אמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון שיש
טענו חטים ושעורים והורה
לו בא' חייב חייב פ' י'
הוא טענו על השפן עליל
הקנקנים והוא הורה לו
על הקנקנים כתיבא אמר
רב יהודה אמר שמואל
בטוענו מדה פ' ש"ה
שטענו רימון לשון קנקנים
מין ולא קנקנים אי הכי
מ"ט דאדמון אלא הכי
רבא דכ"ה היבא דטענו
ואמר לו מלא עשרה כדי
שמן יש לי אצלך שמן
קמעין ליה קנקנים לא טען
לית וא' הורה לו בקנקנים
פטור עשרה כדים מלאים
שמן יש לי אצלך שמן
וקנקנים קמעין ליה וא'
הורה לו בקנקנים חייב
כי פליגי הכי דאמר לי
עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון סברי יש
בלשון הזה לשון קנקנים
והלכך כי הורה בקנקנים
לשון הזה לישון קנקנים
ביתוס הזה לישון קנקנים
והלכתא דאדמון שיש
בלשון הזה לשון קנקנים
וכי הורה לו בקנקנים
חייב והיבא דטענו חטים
ושעורין והורה לו באחד
מהן חייב כרב נחמן אמר
שמואל ואע"ג דפליגי עליה

תש
ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והורה לו באחד מהן פטור הא רב ספא הווא כתיבא סביא ליה כרב
נחמן והלכתא כותימה כדכתבין בפרק שבעת הדיינין: מתנ"י ה' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל